

EL LÈXIC VALENCIÀ EN ELS ESTUDIANTS

Francesc Llopis Rodrigo
Universitat de València

RESUM

En el present treball mostrem les transferències i les substitucions de codi de l'espanyol en les cinquanta primeres paraules dels inventaris de lèxic disponible dels estudiants valencians de segon de batxillerat de dèsset centres d'interés en el subgrup social "comunitat de parla".

Hem assenyalat tres comunitats de parla atenen al grau de castellanització dels seus parlants:

a) bilingüisme actiu amb predomini del castellà (València ciutat); b) bilingüisme actiu amb ús equilibrat i proporcional de les dues llengües (L'Horta, Camp de Morvedre i Camp de Túria); i c) bilingüisme actiu amb predomini del valencià (les Riberes, la Safor, la Costera i la Vall d'Albaida).

Hem classificat els fenòmens de contacte lingüístic en interferència (mot agramatical), préstec en via d'integració (ha obtingut una freqüència de mencions entre el 6% i 15%), préstec integrat, (quan la freqüència de mencions és superior al 15%) (*estanteria, làmpara, tenedor, tostadora*), compostos híbrids (sintagmes que barregen les dues llengües) i substitució de codi (mots normatius en altres llengües que els informants han actualitzat molt poques vegades).

Paraules clau: transferència, comunitat de parla, contacte lingüístic, préstec, substitució de codi i compostos sintagmàtics.

ABSTRACT

This research shows the Spanish language code transferences and substitutions for the first fifty terms of the available lexical inventories in Valencian second year baccalaureate students based on seventeen interest focuses in each speaking community group.

We distinguish three speaking community groups according to the degree of use of Castilian by speakers: a) active bilingualism with dominance of Spanish (València city), b) active bilingualism with balanced proportional use of both languages (L'Horta, Camp de Morvedre and Camp de Túria) and c) active bilingualism with dominance of Valencian (les Riberes, la Safor, la Costera i la Vall d'Albaida).

We have classified the language contact phenomena in interference (non-grammatical term), borrowing in process of integration (when they achieve a frequency of use from 6% to 15%), integrated borrowing (with a frequency over 15% (marked by using Castilian words such as *estanteria, lámpara, tenedor, tostadora*), hybrid compounds (compounds mixing both languages) and code-switching (normative terms in other languages that informants have seldom adapted).

Key words: Transference, speaking community, language in contact, borrowing, code substitution, hybrid compounds

1. INTRODUCCIÓ

El lèxic disponible d'una comunitat es recull mitjantçant l'aplicació de tècniques associatives controlades, les quals possibiliten que els individus actualitzen unitats lèxiques, principalment de caràcter paradigmàtic, a partir de determinats centres d'interés que actuen com a veritables estímuls verbals de situacions comunicatives concretes per als parlants. I així comença a germinar el concepte de disponibilitat; ço és, hi ha mots que tenen molt poca o nul·la probabilitat d'aparèixer si no és quan es tracta de determinats temes. Fou Michéa el primer lingüista que emprà el terme i el definí de la manera següent (1953: 342):

En présence d'une situation donnée, les mots que viennent les premiers à l'esprit sont ceux qui sont liés tout spécialement à cette situation et la caractérisent... Un mot disponible est un mot qui, sans être particulièrement fréquent, est cependant toujours prêt à être employé, et se présente immédiatement à l'esprit ou moment où l'on en a besoin.

Arran de l'elaboració d'un estudi profund sobre el lèxic disponible³⁰ dels estudiants preuniversitaris de la província de València, ens adonarem del gran nombre de transferències del castellà en el valencià. El lèxic disponible correspon als estudiants de segon de batxillerat de les comarques valencianoparlants: Camp de Morvedre (Sagunt i Benifairó de les Valls), Camp de Túria (Bétera), l'Horta (Puçol, Meliana, Burjassot, València, Torrent i Silla), Ribera Alta (Carcaixent), Ribera Baixa (Sueca), la Costera (Xàtiva), la Safor (Gandia) i la Vall d'Albaida (Ontinyent i l'Olleria). Les enquestes es dugueren a terme durant els cursos acadèmics 2002/2003 i 2003/2004.

---

⁹ Vegeu CATALÀ, Borja: «El que volem és cantar en normalitat», *El Temps*, núm.1.155, p. 59-60.

¹⁰ El País Valencià té 542 municipis dels quals 399 són catalanoparlants i 143 castellanoparlants. La zona catalanoparlant, a més de ser la més desenvolupada econòmicament, concentra el major nombre

El lèxic disponible s'obté mitjançant l'aplicació d'unes proves associatives a partir d'un estímul perquè són les més apropiades per tal d'obtenir l'actualització d'unitats lèxiques que presenten vitalitat i escassa estabilitat. El test de disponibilitat és la tècnica emprada per a la recollida del corpus. Com assenyala Moreno (1990: 94) es tracta d'una tècnica indirecta on la informació és proporcionada de manera inconscient i voluntària. Les seues característiques són: la utilització de la llengua escrita, una restricció temporal fixada en dos minuts per a cada centre d'interés i gràcies a les llistes obertes en la producció lèxica no hi ha cap limitació numèrica.

Quant a la prova associativa, on realment s'actualitza el material lèxic, està dissenyada en dèsset àrees temàtiques o centres d'interés, que corresponen als camps semàntics següents: el cos humà, la roba, parts de la casa (sense mobles), els mobles de la casa, menjars i begudes, objectes col·locats a taula per a menjar, la cuina i els seus utensilis, l'escola: mobles i material (institut o col·legi), il·luminació, calefacció i ventilació, la ciutat, el camp, mitjans de transport, treballs del camp i del jardí, els animals, jocs i distraccions, professions i oficis, i colors.

Cal assenyalar que tots els informants han rebut a l'iniciar el test una sèrie de consignes generals: no es preocupeu per l'ortografia; escriviu totes les paraules que us vinguen a la ment relacionades amb el tema indicat; si acabes la columna pots seguir per darrere del full; i si en algun moment no recordes el mot en valencià, però si en castellà, pots escriure'l en castellà. I al començar cada centre d'interés han escoltat altres indicacions particulars³¹.

---

d'habitants: el 80%. Ara bé, encara que tant el valencià com el castellà són llengües oficials —així ho estableix l'Estatut d'Autonomia de 1982 i la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià de 1983—, el castellà és la llengua més usada en els àmbits públics i privats. I ho és, per consegüent, en els mitjans de comunicació, en què la presència del valencià és tan escassa que la podríem qualificar, sense por de caure en exageracions, de «marginal» (Martínez Sanchis 2010: 23).

³¹ Vegeu CERDÀ, Paco: «Castelló supera en identidad nacional a Alicante y se erige en bastión españolista», *Levante-EMV* (7.8.2010), pàg. 6.

³² Es calcula que el territori de la comunitat lingüística catalana té una extensió de vora 70.000 quilòmetres quadrats, molt superior, per exemple, a Bèlgica, Dinamarca, Holanda o Suïssa. Quant a la pobla-

Per al tractament informàtic de les dades recollides hem emprat el programa *Lexidisp* versió 1.02, programa desenvolupat per l'Institut Cervantes, l'ALFAL i la Universidad de Alcalá de Henares per J. Enrique Moreno Fernández i Antonio J. García de las Heras amb l'assessorament lingüístic de Francisco Moreno Fernández i Pedro Benítez.

Aquest estudi mostra els fenòmens de contacte lingüístic de l'espanyol en les cinquanta primeres paraules dels inventaris de lèxic disponible, llistes produïdes davant els dèsset centres d'interés en el subgrup social "Comunitat de Parla".

Pel que fa al factor extralingüístic "Comunitat de Parla", i tenint en compte que la zona estudiada està adscrita a zones de bilingüisme actiu amb predomini del valencià a l'àmbit familiar i amb predomini del castellà a l'àmbit comercial, hem classificat les comarques en tres comunitats de parla atenent al grau de castellanització dels seus parlants. Aleshores: a) bilingüisme actiu amb predomini del castellà (València ciutat); b) bilingüisme actiu amb ús equilibrat i proporcional de les dues llengües (l'Horta, Camp de Morvedre i Camp de Túria); i c) bilingüisme actiu amb predomini del valencià (les Riberes, la Safor, la Costera i la Vall d'Albaida).

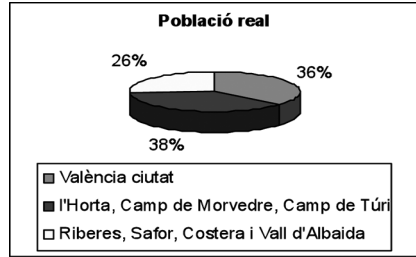
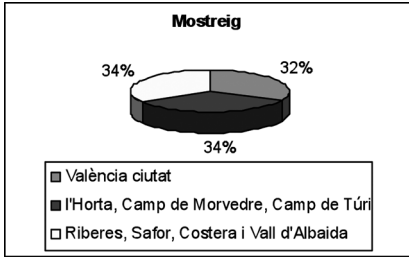
---

ció, els Països Catalans se situen al voltant dels onze milions d'habitants, per damunt també de diferents estats europeus com ara Albània, Àustria, Bulgària, Dinamarca o Finlàndia. I un nivell molt semblant a Portugal, Grècia o Bèlgica (Mollà 2002: 67).

¹³ El 2 d'abril de 2004, durant el lliurament dels Premis de la Música al Palau de Congressos de Castelló, van instal·lar-hi un *top manta*. El 2 de març de 2005 van ocupar el Palau de la Música. El 22 de juliol de 2005 van fer una «musicafestació» (recorregueren els carrers del barri del Carme de València amb un camió des d'on actuaven diferents formacions) que va acabar amb la lectura del manifest fundacional del COM. L'any 2006 van instaurar els Premis Ovidi a la Música en València. El 29 d'agost de 2009 van organitzar a Benifairó de la Valldigna el COMcert (12 hores de música en directe). A més, han creat un

Població real³²: València ciutat, 36%; l'Horta, Camp de Morvedre, Camp de Túria, 38%; Riberes, Safor, Costera i la Vall d'Albaida, 26%

Grandària de la mostra: València ciutat, 159 (32%); l'Horta, Camp de Morvedre, Camp de Túria, 170 (34%); Riberes, la Safor, Costera i la Vall d'Albaida, 135 (34%).

2. MARC TEÒRIC

En l'àmbit català davant la necessitat d'un terme que englobe tots els fenòmens que es produeixen quan hi ha contacte lingüístic, Payrató (1985) proposa el terme interferència (transferència per a Clyne, 1967; Silva-Corvalán, 1994) perquè pot donar compte de fenòmens de substitució i reorganització que van més enllà de la noció tradicional de préstec. La defineix en un sentit ampli, com un canvi lingüístic que pot ser una innovació, una pèrdua o una substitució, que té lloc en una llengua A i que és motivat per la influència d'una llengua B.

Posteriorment, Silva-Corvalán (1994), a l'estudiar el contacte espanyol-anglès als Estats Units exposa que la transferència és considerada com una categoria superior que aglutina diversos fenòmens del contacte lingüístic, entre ells la interferència i el préstec. La mateixa autora (2001) diferencia interferència, com quelcom passatger, inestable i ocasional de la transferència, elements transferits d'una llengua a d'altra que es mantenen de forma més o menys estable en la llengua receptora.

portal especialitzat de música: musicaenvalencia.org (durant l'elaboració d'aquest treball encara estava en

En síntesi, es pot parlar de transferència com la incorporació de trets d'un idioma a d'altre, amb la consegüent reestructuració dels subsistemes involucrats. Per la seua part, Silva-Corvalán (2001: 273-274) considera que pot haver-hi transferència sempre que un o més dels fenòmens següents apareixen en les dades:

- a) reemplaçament d'una forma en la llengua S amb una forma de la llengua F, o la incorporació d'una forma de la llengua F a la llengua S, forma no present abans en S (usualment interferència i préstec);
- b) incorporació del significat d'una forma R de la llengua F, que pot ser part del significat d'una forma P en S, a altra forma estructuralment semblant a R, en el sistema S (ampliació semàntica);
- c) la utilització més freqüent d'una forma en la llengua S, determinada a partir d'una comparació amb normes més conservadores en la mateixa comunitat, en contextos on una forma que correspon parcialment en la llengua F s'empra preferentment o categòricament (convergència lingüística); i
- d) la pèrdua d'una forma en la llengua S, que no posseeix una forma corresponent en el sistema F.

Aquesta autora argumenta que les transferències es poden produir entre dues llengües diferents, dos dialectes d'una llengua, o dues varietats d'un mateix dialecte. En relació a les possibles causes de la transferència d'alguns lexemes d'una llengua A a una llengua B, ella n'assenyala tres:

- la necessitat de referir-se a una cosa, persona, concepte, animal, etc., per a la qual no existeix un lexema en la llengua B;
- la dificultat de recordar paraules d'ús poc freqüent en una de les llengües, i aquestes són reemplaçades per mots d'altra llengua; i
- l'estatus de major prestigi que se li atorga a una de les llengües en contacte porta als bilingües a utilitzar lexemes d'aquesta llengua en l'altra

com un senyal d'estatus social associat amb el coneixement de la llengua de prestigi.

També Gimeno i Gimeno (2003: 109), a l'analitzar el procés de transferència lèxica, opinen que s'ha d'iniciar amb l'estudi del comportament dels parlants bilingües, ja que mentre que el préstec sol donar-se en el discurs dels parlants monolingües, el canvi de codi i el calc impliquen sempre cert grau de competència bilingüe. Per tant, hem de partir de la diferenciació entre canvi de codi i préstec integrat, però sense oblidar que el procés d'integració lingüística i social dels préstecs exigeix la diferenciació entre préstecs no integrats i préstecs integrats. A més, els dos fenòmens que millor defineixen el contacte de llengües per a ells són el canvi de codi i el calc lèxic.

En aquesta línia, ja Pfaff (1979) trobà en la barreja de llengües convergència lingüística de diversos tipus: convergència directa produïda pel calc, convergència indirecta a conseqüència del préstec i canvi de codi. Aquesta distribució de les transferències lèxiques en préstecs i calcs demostra la importància dels trets lexemàtics en la parla dels bilingües i planteja la possible redistribució dels patrons o cànons lexemàtics per la introducció de lexemes aliens a la seua estructura lingüística.

Quant al cas català, aquest transvasament lexemàtic es pot veure afectat, a part de lexemes aliens, per lexemes d'altres varietats dialectals.³³

3. CLASSIFICACIÓ DELS FENÒMENS DE LLENGÜES EN CONTACTE

Com hem comentat abans, de manera breu, des d'una vessant epistemològica els diferents fenòmens que, producte del contacte lingüístic, poden ocórrer

---

fase de construcció).

¹⁴ Per saber-ne més, consulteu la pàgina web oficial del grup: <http://www.obrintpas.com>.

en la interacció comunicativa i, seguint les consideracions de Gómez Molina (1999-2000) i Gimeno (2003) són:

- interferència, quan és un mot agramatical i que no existeix en cap llengua; s'han catalogat com a tals aquells que presenten una freqüència inferior al 6% (*alpargates, habes, madereta, acoraçat*);
- préstec integrat, quan la integració és total i, en el nostre cas la barrera l'hem establerta en una freqüència de mencions superior al 15% (*estanteria, lámpara, tenedor, tostadora*);
- préstec en via d'integració, independentment que siga normatiu o nou el vocable, quan té ja cert grau d'integració; ço és, haver obtingut una freqüència de mencions entre 6% i 15% (*ternera, céspedes, lancha*);
- els compostos híbrids són sintagmes que barregen les dues llengües i que poden ser préstecs (poal de *basura*, mesa de jardí, *aparat* d'aire *acondicionat*, *amarill* canari); i
- substitució de codi, mots normatius en altres llengües que els informants han actualitzat molt poques vegades, bé per desconeixement, bé per no recordar la seua traducció al valencià (*pantalón, perchero, árbol, buque*).

Particularment, seguirem les pautes assenyalades per Gómez Molina (1999-2000) i tractarem aquests fenòmens com interferència, préstec en vies d'integració, préstec consolidat, compostos sintagmàtics híbrids i substitució de codi. Personalment, quan parlem d'interferència ens referim al simple desviament, voluntari o no, de les normes de qualsevol de les dues llengües. Es tracta d'un fenomen interlingüístic que té un grau parcial o nul d'integració lingüística i que a més no està integrat socialment. A més a l'hora d'establir les interferències hem de tenir en compte la interacció dels factors estructurals (estabilitat dels sistemes lingüístics) i dels factors no estructurals (valor social de la llengua d'origen o de la receptora, lleialtat lingüística amb la llengua materna, etc.).

Si prenem el bilingüisme social com el principal detonant de les transferències lèxiques, perquè els parlants s'influeixen mútuament dins de la comunitat de parla, els estudis fets entre d'altres per Blas (1993) i Gómez Molina (1998) demostren que l'afinitat quant a l'origen d'ambdues llengües en contacte facilita el requisit d'intel·ligibilitat malgrat l'alteració de certes unitats o estructures gramaticals, i que la situació sociolingüística del País Valencià afavoreix el procés de transferències del castellà al català de València, més que no pas del català al castellà.

Quant el concepte de préstec, la terminologia emprada és molt abundant i complexa, sobretot respecte al contacte de llengües (calc, neologisme, manlleu, estrangerisme, *borrowing*, etc.), però es tracta normalment d'una qüestió terminològica, perquè la majoria d'aquestes denominacions tenen en comú:

- a) que el préstec té a veure amb els intercanvis econòmics i culturals;
- b) que consisteix en la transferència d'elements de dues llengües o comunitats lingüístiques, possiblement amb una certa alteració formal;
- c) la importació per part de la llengua receptora; i
- d) la concepció del préstec com un procés que admet la gradació lingüística i social.

Per a poder determinar si ens trobem davant d'una interferència o d'un préstec, és necessari esbrinar el grau i tipus d'integració lingüística (nivell fonològic, morfosintàctic o lexicosemàntic en què es produeix la integració) i el grau d'integració social (freqüència d'ús, nivell d'homogeneïtat i nivell d'acceptabilitat). Pel que fa al préstec en via d'integració, és aquell que presenta integració lingüística parcial o escassa però que ja té cert grau d'integració social (freqüència d'ús, homogeneïtat i acceptabilitat); mentre que el préstec consolidat o integrat és la unitat lèxica, la integració de la qual és total o quasi total (fonològica, morfològica i sintàctica) i mostra un alt grau d'integració social.

4. TAULES

La roba

València ciutat (A)	L'Horta, Morvedre, Túria (B)	Riberes, Safor, Costera, Albaida (C)
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
deportiva sudadera bolso gorro	deportiva sudadera bolso gorro	deportiva sudadera bolso gorro
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
sujetador	sujetador sostén traje blusa	sujetador traje blusa chaleco

Parts de la casa (sense mobles)

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
recibidor comedor despensa buhardilla	recibidor comedor despensa buhardilla	recibidor comedor despensa buhardilla
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
traster salita	trastero salita aseo	traster trastero

Compostos híbrids	Compostos híbrids	Compostos híbrids
cuart de bany*	cuart de bany*	cuart de bany* cuarto de bany*
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
cocina terrazza		piso

* Préstec en vies d'integració.

Els mobles

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
silló estanteria estanteries lámpara	silló estanteria estanteries lámpara mesita mecedora	silló estanteria estanteries lámpara mesita mecedora
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
alfombra llàmpara secadora	alfombra llàmpara taburet despensa	alfombra
Interferència	Interferència	Interferència
		balancí
Compostos híbrids	Compostos híbrids	Compostos híbrids
	armari empotrat*	

Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
mesa	cama silla recibidor	ropero perchero

* préstec consolidat

Menjars i begudes

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
	ternera	ternera puchero
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
		ron

Objectes col·locats a taula per menjar

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
servilleta tenedor mantel mantell servilletes	servilleta tenedor mantel mantell servilletes	servilleta tenedor mantel mantell servilletes
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
bandeja	bandeja servilleter	bandeja servilleter

Interferència	Interferència	Interferència
cobert	cobert	
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
cuchara cuchillo	cuchara cuchillo palillo	palillo servilletero

La cuina i els seus utensilis

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
sartén secadora batidora microondes tenedor tostadora grifo	sartén secadora batidora microondes tenedor tostadora grifo	sartén secadora batidora microondes tenedor tostadora grifo
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
despensa exprimidor encimera	despensa cobert sandwichera exprimidor encimera	despensa sandwichera exprimidor encimera

L'escola: mobles i material (institut o col·legi)

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
pizarra rotulador	pizarra estutx	pizarra rotulador estutx
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
estuche mochila		escuadra mochila
Interferència	Interferència	Interferència
	rotuladors	
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
borrador	borrador	borrador

II. Il·luminació, calefacció i ventilació

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
lámpara bombilla llinterna linterna	lámpara bombilla llinterna bombilles	lámpara bombilla llinterna

Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
llàmpara abanico chimenea mechero calentador	llàmpara abanico calentador foco vela chimenea	foco perilla mechero calentador
Interferència	Interferència	Interferència
abanic	abanic	
Compostos híbrids	Compostos híbrids	Compostos híbrids
aire acondicionat*	aire acondicionat*	aire acondicionat* aparell d'aire acondicionat
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
ventana	enchufe	tubo

* préstec consolidat

La ciutat

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
acera	acera	acera
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
		calzada
Compostos híbrids	Compostos híbrids	Compostos híbrids
pas de zebra*	pas de zebra*	

* préstec en vies d'integració

El camp

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
césped	acequia	
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
matorral	matorral	

Mitjans de transport

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
barc lancha yate globo	barc lancha yate metre patera globo	lancha yate metre patera
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
anda(ndo) patinete		zepelín

Treballs del camp i del jardí

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
	abono	

Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
arar cortar manguera azada	arar cortar manguera	arar manguera
Interferència	Interferència	Interferència
	ganader	
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
(máquina) cortacésped	(máquina) cortacésped	

Els animals

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
mono tiburó ballena	mono tiburó ballena	mono tiburó ballena
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
	delfi	pato

Jocs i distraccions

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
pillar balonmà escondite baloncesto comba	pillar baloncesto escondite ajedrez	pillar

Professions i oficis

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
ingenier abogat	ingenier	ingenier abogat
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
mèdic carpinter	carpinter basurer	

Colors

València ciutat	L'Horta, Morvedre, Túria	Riberes, Safor, Costera, Albaida
Préstec consolidat	Préstec consolidat	Préstec consolidat
beige granate dorat	beige granate dorat	beige granate
Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració	Préstec en vies d'integració
amarillo	tostat amarillo marrón	marrón tosta
Interferència	Interferència	Interferència
plateat		
Substitució de codi	Substitució de codi	Substitució de codi
púrpura azul morado	púrpura	púrpua ámbar

5. CONCLUSIONS

La nostra comunitat està fortament marcada per la convivència durant un llarg període de temps de dues llengües, castellà i valencià, la qual cosa ha produït un intercanvi d'elements entre ambdues, però quasi sempre amb la mateixa direcció, del castellà al valencià més que no pas a l'inrevés. Aquest fenomen que s'inicia principalment al segle XVII, època de la caracterització definitiva del lèxic valencià, ha anat estenent-se de forma considerable i prova d'açò són la gran quantitat de préstecs que han aparegut en aquest estudi.

A grans trets podem extraure les conclusions següents, que malgrat només tenir en compte els 50 primers vocables actualitzats, les transferències en alguns centres són bastant significatives

Si ens fixem en l'estímul "El cos humà" no hi ha aparegut cap transferència entre els cinquanta primers vocables de cap comunitat de parla. A l'àrea temàtica "El camp" només hi ha un préstec en vies d'integració en les comunitats de parla A i B. A continuació en l'estímul "Menjars i begudes" només s'ha produït un préstec en vies en la comunitat B, i dos en la comunitat de parla C. Açò s'explica pel factor escolar. Són centres d'interés que estrellen a les aules des dels primers cursos de l'ensenyament i aleshores aquest lèxic està fortament arrelat al lèxic mental dels estudiants valencians amb la conseqüència que són els centres amb menor nombre de transferències.

Per altra banda, respecte als centres amb major grau de transferències, trobem en primer lloc "La cuina" que presenta en totes les comunitats de parla un 20% de préstecs (integrats i en vies d'integració), després apareix l'estímul "Il·luminació, calefacció i ventilació" amb un 20% en les comunitats A i B i un 16% de préstecs en la comunitat C. I a l'àrea de "Mobles" trobem un 14% en la primera comunitat, un 20% en la segona i un 14% en l'última. Aquests estímuls presenten un nombre més elevat de fenòmens de contacte lingüístic principalment pel fet que arriben molts mots (gran nombre d'ells neologismes) del castellà i el que siguen alguns termes tècnics.

El que sembla evident és que el nostre país està fortament marcat per la coexistència de dos llengües valencià (català) i castellà (espanyol), cosa que ha produït un intercanvi d'elements entre les dos, però això sí, quasi sempre amb el mateix sentit, del castellà al valencià i no a l'inrevés.

Els estudiants valencians, tots ells bilingües (uns passius i d'altres actius), empren molts préstecs castellans en aquesta situació experimental concreta, cosa que demostra escassa lleialtat lingüística i manca de pressió social cap al valencià normativitzat o desconeixement cap aqueixa varietat i permet la substitució d'aquest pel castellà. Alguns d'aquests mots castellans superen en l'índex de disponibilitat amb escriu la forma autòctona (*cadera, sudadera, bolso, despensa, buhardilla, mecedora, lámpara, estantería, ternera, ron, fiambre, servilleta, batidora, escuadra, acera, yate, abonar, mono, granate*).

Com s'ha pogut comprovar en les classificacions anteriors el grau d'interferències és molt nombrós, i més si tenim en compte que els centres d'interés estan molt cohesionats³⁴, cosa que accentua encara més aquests processos de transferència.

El grau de transferències del castellà en el valencià és molt elevat, malgrat que tots els informants han rebut ensenyament de valencià i en valencià, la qual cosa demostra que el sistema educatiu en una comunitat de llengües en contacte, i a més amb una filiació lingüística semblant d'ambdues i on una d'elles està minoritzada, no ha estat suficient per corregir les transferències de la llengua dominant sobre la llengua dominada.

Davant aquesta realitat, creiem que és necessari una política lingüística sistemàtica i compromesa, a més de ser realista, i junt als nostres mots respectar els de la resta del domini lingüístic i tenir en compte les actituds dels valenciànoparlants cap als castellanismes (innecessaris) però ja integrats.

---

¹⁵ Aquests milions se'ls han repartit les discogràfiques Blanco y negro (52%), Discmedi (17%), Di-

També seria convenient la realització d'estudis de disponibilitat lèxica en els diferents nivells educatius de l'ensenyament obligatori, per veure quan i com es produeixen aquests fenòmens per prendre les mesures escaients per tal d'evitar aquests transvasaments i formar alumnes amb una competència plena en ambdues llengües.

BIBLIOGRAFÍA

- ALCOVER, A. I F. B. MOLL (1988): *Diccionari Català-Valencià-Balear*. Palma Mallorca, Moll.
- AAVV. (1995): *Diccionari de la Llengua catalana*. Fundació Enciclopèdia Catalana.
- BLAS, J. L. (1993): *La interferencia Lingüística en Valencia. Estudio sociolingüístico*. Castelló, Universitat Jaume I.
- CARCEDO, A. (2001), *Léxico disponible de Asturias*, Universidad de Turku, Publicaciones del Dpto. de Lengua Española, Monografías, vol. 1.
- CASANOVA, E. (2004): "Del lèxic col·loquial al lèxic estàndard: el cas valencià" en CABANES, V. (Coord.): *El lèxic: perspectives i intervencions. El valencià al segle XXI*. Alcoi, Aitana edicions-CAM.
- CLYNE, M. (1967): *Transference and triggering*. The Hague, Nijhoff.
- COLON, G. (1976): *El Léxico catalán en la Romania*, Madrid, Gredos.
- Diccionari Valencià*. (1996): IIFV. Generalitat Valenciana i Bromera.
- ETXEBARRIA, M. (1995): *El bilingüismo en el Estado Español*. Bilbao, Ediciones FBV.
- GALLOSO, V. (2002): *El léxico de los estudiantes preuniversitarios en el distrito universitario de Salamanca*, Ediciones Universidad de Salamanca.
- GIMENO, F. I M.V. GIMENO (2003): *El desplazamiento del español por el inglés*. Madrid: Cátedra.
- GÓMEZ DEVÍS, B. (1995): *Disponibilitat lèxica del valencià*, (inèdit). Generalitat Valenciana. Pla EVA. València.

- GÓMEZ MOLINA J.R. (1986): *Estudio sociolingüístico de la comunidad de habla de Sagunto (Valencia)*. València, Institució Alfons el Magnànim.
- GÓMEZ MOLINA J.R. (1998): *Actitudes lingüísticas en una comunidad bilingüe y multilectal. Área metropolitana de Valencia*, Cuadernos de Filología, Anexo XXVIII, Universitat de València.
- GÓMEZ MOLINA J.R. (1999-2000): “Transferencia y cambio de código en una comunidad bilingüe: Área metropolitana de Valencia”, *Contextos*, XVII-XVIII/33-36:31-87. Universidad de León. (2004)
- GÓMEZ MOLINA J.R. (2002): “Préstamos léxicos del castellano en el valenciano central: inserción, evaluación y actualización”, en M. T. Echenique y J. Sánchez (eds.), en *Actas del V Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*. Madrid, Gredos, pàg. 1739-1765.
- GÓMEZ MOLINA J.R.; B. GÓMEZ DEVÍS (2004): *La disponibilidad léxica de los estudiantes preuniversitarios valencianos. Estudio de estratificación sociolingüística*. Universitat de València.
- HERNÁNDEZ, N. (2004): *El léxico disponible de los estudiantes conquenses. Del análisis sociolingüístico a la reflexión metodológica*, Universidad de Salamanca.
- LLOBERA I ARAMON, J. (1968): *El català bàsic*. Barcelona, Teide.
- LLOPIS RODRIGO, F. (2004): *La disponibilitat lèxica a València* (inèdit). Acadèmia Valenciana de la Llengua. València.
- LLOPIS RODRIGO, F. (2005): Transferències lèxiques en una comunitat de llengües en contacte, *Lenguaje y textos*, 23, 59-65, Universidade A Coruña
- LLOPIS RODRIGO, F. I B. GÓMEZ DEVÍS (2006): La disponibilitat lèxica a València: criteris d'edició, a *Discurso y sociedad: contribuciones al estudio de la lengua en contexto social*, Universitat Jaume I, Castelló de la Plana
- LLOPIS RODRIGO, F. (2008): Disponibilitat lèxica del valencià: classificació dels fenòmens de contacte lingüístic, a *III Congreso sobre lengua i sociedad*, Universitat Jaume I, Castelló de la Plana

- LLOPIS RODRIGO, F. (2008): *El lèxic del valencià central: un estudi de disponibilitat lèxica*, Universitat de València.
- LLOPIS RODRIGO, F. I B. GÓMEZ DEVÍS (2010): *El lèxic disponible del valencià*, De-nes editorial, València.
- MICHEA, R. (1953): “Mots freqüents et mots disponibles: un aspect nouveau de la statistique du Lange”, *Les Langues Modernes* 47: 338-344.
- MOLLA, D. ET ALII (1986): *Estudi sociològic sobre la problemàtica sociolingüística a la Comunitat Valenciana*. València, Generalitat Valenciana. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- MORENO, F. (1990): *Metodología sociolingüística*, Gredos, Madrid.
- MORENO, F.; J. E. MORENO; A. J. GARCÍA DE LAS HERAS (1995): “Cálculo de disponibilidad léxica. El programa *Lexidisp*”, *Lingüística*, ALFAL, 7, 243-249.
- PEAFF, C.W. (1979). “Constraints on language mixing: Intrasentential code-switching and borrowing in Spanish/English”, In Amastae, J. I L. Elias-Olivares (ed.) (1982), pàgs. 264-297.
- PASCUAL, V. (1994): *Diccionari Tabarca*. València.
- PAYRATÓ, LL. (1985): *La interferència lingüística*. Abadia de Montserrat.
- SAMPER PADILLA, J. A. (1998): “Criterios de edición del léxico disponible: sugerencias”, *Lingüística* 10, ALFAL, 311-333.
- SAMPER; J. A.; J. BELLÓN; M. SAMPER (2003): “El Proyecto de estudio de la disponibilidad léxica en español”, en Gerd WORJAK, *Pautas y pistas en el análisis del léxico hispano(americano)*. Madrid, Iberoamericana-Vervuert, pág. 27-140.
- SILVA-CORVALÁN, C. (1994): *Language Contact and Change. Spanish in Los Angeles*, Oxford, Clarendon Press.
- SILVA-CORVALÁN, C. (2001). *Sociolingüística y pragmática del español*. Whasington, D. C.: Georgetown University Press.
- WEINREICH, U. (1953): *Languages in Contact. Findings and Problems*. The Hague, Mouton. Trad. Cat. (1996): *Llengües en contacte*. Alzira, Bromera.

